

Рис. 1 Типи індикаторів, які діагностують рівень кризи України [2]

Отже, для визначення рівня кризового стану необхідним є розроблення ефективної методики оцінки результативності механізму державного управління кризовими процесами. Визначення оптимальних та граничних значень індикаторів є необхідним етапом у побудові інтегрального показника рівня кризового стану.

1. Харазішвілі Ю. М. *Методологічні підходи до оцінки рівня економічної безпеки країни* / Ю. М. Харазішвілі // *Наука та наукознавство*. – 2014. – № 4. – С. 44-58.
 2. *Методика розрахунку рівня економічної безпеки України, затверджена наказом Мінекономіки України № 60 від 2.03.2007 р.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmi.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id.
 3. *Наказ про затвердження методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України № 1277 від 29.10.2013 р.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.

УДК 336.71:658.15

І.В. ЛІНТУР
 кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів,
 І.В. РУСИН
 магістр,
 Мукачівський державний університет, м. Мукачево, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ ЯК ФАКТОРУ ВПЛИВУ НА ФІНАНСОВУ БЕЗПЕКУ КРАЇНИ

Фінансова безпека банку – це захист фінансових інтересів банку, його фінансової стійкості і середовища, в якому він функціонує. Сучасні особливості функціонування фінансових ринків зумовлюють зростання ролі фінансової безпеки для кожного комерційного банку. Це питання є складним з огляду на можливість виникнення несприятливих ситуацій на декількох рівнях (макро-, мезо-, та мікрорівні) як окремо, так і комплексно.

Забезпечення фінансової безпеки комерційних банків та їх установ є дуже важливим ще й тому, що підрив довіри до кредитних інститутів негативно впливає на фінансову безпеку всієї країни. Насамперед, слід зазначити, що фінансова безпека банків – проблема

не тільки національна, а й міжнародна. Крім того, на макрорівні фінансова безпека комерційних банків в першу чергу потерпає від глобальних та міжнародних фінансових криз, головними причинами яких можуть бути: недостатній контроль над комерційними банками; слабе управління ними; надмірне втручання уряду в справи банку.

Загалом, на макро- та мезорівнях фінансова безпека банківської системи залежить від таких факторів:

- внутрішньої і зовнішньої політики, економічної стабільності;
- ступеню залежності банківської системи від внутрішніх і зовнішніх джерел фінансування;
- ступеню концентрації активів банків у різних країнах або галузях промисловості;
- структури власності банківських установ.

На мікрорівні фінансовій безпеці комерційних банків загрожує брак власних коштів, цілеспрямований підрив ділової репутації, неточна оцінка кредитних ризиків, відсутність бази даних про несумлінних позичальників, недосконалість кадрової політики, використання фальшивих векселів, зростання кримінальної активності тощо.

Одними з найбільш поширених внутрішніх ризиків фінансової безпеки банків є: – неправомірна розтрата коштів службовцями банків; – незаконне привласнення доходу; – підробка витрат; – зловживання реальними активами банку або клієнта; – перевищення повноважень управлінським персоналом; – підробка документів або внесення в них недостовірних даних; – підробки в сфері бухгалтерського обліку.

Слід зазначити, що питання сутності та факторів фінансової безпеки є предметом широких наукових дискусій, але не є основним об'єктом цього дослідження.

Дослідженням цієї проблеми займаються і вітчизняні, і закордонні науковці, і фінансисти – Бланк І. А., Барановський О. І., Перехрест Л. М., Пластун О. Л., Побережний С. М.

На сьогодні у науковій літературі пропонують низку методичних підходів до визначення рівня фінансової безпеки, які можна розділити на наступні групи.

Так як, на думку деяких фахівців, основою фінансової безпеки банку є його фінансова стійкість, існує певна можливість її оцінки з використанням показників фінансової стійкості. Але оцінка рівня фінансової безпеки банку на основі аналізу його фінансової стійкості є занадто вузькою, і це пов'язано з тим, що вона охоплює не всі напрями його діяльності і відповідно фінансової безпеки.

Низка вчених пропонують оцінювати фінансову безпеку на основі визначення загального стану фінансової діяльності. Так, Бланк І. А. виокремлює п'ять систем аналізу фінансової безпеки, які базуються на таких методах його проведення: горизонтальному фінансовому аналізу, вертикальному фінансовому аналізу, порівняльному фінансовому аналізу, аналізу фінансових коефіцієнтів, інтегральному фінансовому аналізу [1, с. 121–140]. Такий підхід є дуже широким, оскільки в цьому випадку процес забезпечення фінансової безпеки ототожнюється фактично з усією діяльністю банку.

Найбільш поширеним є індикаторний підхід, який полягає у виборі певних показників, що характеризують фінансову безпеку, і порівняно з їх фактичних значень із граничними. До складу індикаторів автори включають показники, які характеризують різні сторони фінансового стану банку і дозволяють оцінити його фінансові результати за різними напрямками. В якості порогових значень індикаторів фінансової безпеки розуміють їх граничні величини, недотримання яких призводить до формування негативних тенденцій (виникнення загроз) у сфері фінансової безпеки, а отже, диспропорцій у діяльності банку і порушення його розвитку в цілому.

Багато авторів дотримуються думки про необхідність визначення інтегрального показника фінансової безпеки банку. Але на сьогодні не існує єдиного загальновизнаного способу його розрахунку.

На наш погляд, алгоритм побудови системи фінансової безпеки банку повинен мати такі етапи:

1. Визначення стратегії розвитку банку, займаного ним сегмента на ринку організаційно- штатної структури, підходів до підбору персоналу.

2. Аналіз зовнішніх і внутрішніх загроз. Аналіз кризових ситуацій, що мали місце раніше, їх причини та шляхи вирішення.

3. Проведення аудиту наявних (раніше введених) заходів щодо забезпечення фінансової безпеки та аналіз їх відповідності виявленим загрозам.

4. Моделювання нової системи фінансової безпеки банку: – план усунення виявлених в процесі аудиту зауважень; – пропозиції щодо вдосконалення фінансової безпеки банку, розрахунок всіх видів необхідних додаткових ресурсів; – плановані щомісячні витрати (бюджет) на забезпечення функціонування системи фінансової безпеки банку, визначення доцільності запланованих витрат.

5. Відповідно до визначених загроз, створення структури, головним завданням якого є забезпечення діяльності системи фінансової безпеки.

6. Експертна оцінка дієвості побудованої системи, введення її в експлуатацію.

Таким чином, на сьогодні не існує єдиної методики оцінки фінансової безпеки банку. Тому, для отримання повної інформації про рівень фінансової безпеки банку необхідно застосування сукупності методів, оскільки окремо жоден з них не надає повну інформацію для прийняття управлінських рішень та планування відповідних заходів.

Отже, фінансова безпека банків є важливим інструментом для досягнення їх комерційної мети – збільшення прибутку, накопичення капіталу, захисту їх різних інтересів, а також зміцнення позицій на ринку банківських послуг.

1. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. - 2-е изд., стер. - К. : Эльга, 2009. - 776 с.

УДК 338.3

В.Ф. ПРОСКУРА

доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту та
управління економічними процесами,
Мукачівський державний університет, м. Мукачеве, Україна

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ

Під економічною безпекою, як правило, розуміють найважливішу якісну характеристику економічної системи, яка визначає її спроможність на основі стійкого забезпечення ресурсами підтримувати належний рівень функціонування економічних процесів, що в свою чергу буде сприяти розвитку народного господарства та покращенню умов життєдіяльності населення. Економічна безпека органічно входить у загальну систему державної безпеки, нарівні з такими її складовими, як підтримання соціального миру в суспільстві, обороноздатність країни, екологічна безпека. Всі елементи системи взаємопов'язані між собою та впливають один на одного: рівень обороноздатності держави напряму залежить від рівня розвитку та ефективності функціонування економіки яка у свою чергу забезпечується стабільністю взаємовідносин та відсутністю соціальних, або ж міжнаціональних конфліктів.

Термін «економічна безпека» уперше з'явився у 70-тих роках ХХ століття та отримав широке розповсюдження в економічно розвинутих капіталістичних країнах. У міжнародній практиці поняття «економічна безпека» з'явилося у 80-тих роках, а утвердилося і стало загальноновизнаним з прийняттям 40-ою сесією ГА ООН (1985 р.)

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>